

ה' אלול, תשפ"ג
22 אוגוסט, 2023

לכבוד
פרופ' רון רובין
נשיא אוניברסיטת חיפה
עו"ד דב ויסגלס
יו"ר הוועד המנהל
פרופ' גור אלרואי
רקטור
מר בראדלי מ' בלום
יו"ר חבר הנאמנים
שלום רב,

הנדון: שיתוף הפעולה של אוניברסיטת חיפה עם שברון מדיטרניאן לימיטד ורציו אנרגיות להקמת מרכז "שביל הים"

לאחרונה פורסם כי אוניברסיטת חיפה עתידה להקים מרכז בשם "שביל הים".

בכתבה שפורסמה בנושא נכתב: "המרכז שיוקם, הודות לתרומה של שברון מדיטרניאן לימיטד ורציו אנרגיות, יקדם מחקר בנושאי סביבה וקיימות, משאבי תיירות, נופש ופנאי, שבילי הליכה בעולם ובישראל ופיתוח כלכלי - תיירותי לצד שמירת הסביבה, תוך התמקדות בשביל הים של ישראל. המרכז יעניק מענקי מחקר לחוקרים ומלגות לתלמידי מחקר, יקיים כנסים וימי עיון, יפעיל קורס אקדמי בנושא "קיימות סביבתית לאורך שביל הים" ופעילויות אקדמיות נוספות. המרכז ייכלל בין מחקר, הוראה ותרומה לקהילה, כחלק מהחזון אותו חרטתה על דגלה אוניברסיטת חיפה".

בהמשך הכתבה מצוטטים גם בכירי החברות שברון ורציו, המציגים את שיתוף הפעולה כחלק מהאחריות החברתית של החברות.

גם בטקסט, המופיע בשילוט ובאתר הפרוייקט והנרטיב אותו מנסים לקדם, מוצגים גילויי הגז כמי שתרמו להרחבת "העניין בנושא הקיימות והשמירה על ערכי נופ וטבע לדורות הבאים", ולא כמי שהובילו לכמה ממאבקי הסביבה הגדולים ביותר בעקבות הזיהום לו הם אחראים והסכנה העצומה שהם מהווים לים, לסביבה החופית ולבריאות הציבור בהמשך פעילותם.

המוטיבציה של חברות מזהמות שעוסקות בקידוחי גז ונפט, בחיבור עם מוסד אקדמי מכובד, מובנת בהחלט, במיוחד כאשר מדובר בפרוייקט קהילתי חביב ומקובל על כלל חלקי החברה הישראלית, כסימון שביל.

אולם מאוניברסיטת חיפה שחרטה על דגלה את נושא הקיימות - קיימות חברתית וקיימות סביבתית - בהתאם ליעדים שהציב האו"ם לפיתוח בר-קיימא, (UN's Sustainable Development Goals; SDGs) ניתן וצריך לצפות ליותר.

המוניטין המפוקפק¹ של חברת שברון בכל הנוגע לאחריות סביבתית ידוע בכל העולם, וגם בישראל. מדובר על חברה אשר חייבת סכומי כסף עצומים בעקבות נזקים סביבתיים וחברתיים ברחבי העולם (המקרה הבולט ביותר הוא בעיר האמזונס של אקוודור), ומתחמקת בעקביות מלקיחת אחריות מהותית (ומימונית) על הנזקים שגרמה ועל השיקום שלהם.

רק לפני כשבוע פרסם המשרד להגנת הסביבה את המפעלים בעלי ההשפעה הסביבתית השלילית בישראל. מתוך למעלה ממאה מפעלים שנבדקו, מערכת ההולכה של אסדת ליוויתן, נמצאת ב"טופ טן", במקום השישי והלא מכובד. לשברון מדיטרניאן לימיטד, יש חלק באחזקת המתקן והיא גם המתפעלת שלו, וגם לרציו אנרגיות יש אחזקות במתקן זה.

¹ <https://news.mongabay.com/2021/10/a-new-100-page-report-raises-alarm-over-chevrons-impact-on-planet/>

מתוך המצגת של המשרד להגנת הסביבה:

"אסדת לווייתן מופיעה שנה שניה בדירוג ההשפעה הסביבתית ונמצאת במקום ה-6"

לאסדה ניתן ניקוד גבוה על רכיב פוטנציאל ההשפעה על הסביבה בשנת 2021 על תהליך אכיפה של שימוע שניתן בגין הזרמה חריגה לים של מזהמים וכן בגין עיצום כספי שהוטל על אי עמידה בתנאי היתר פליטה בעת הפעלת לפיד. בנוסף, לאסדה ניתן ניקוד שלילי בגין פליטות והעברות לסביבה של חומרים מזהמים ושפכים סניטריים, עבודה לא לפי הנהלים, הפרות תפעול ואי דיווח כנדרש שעליהם בוצעו תהליכי אכיפה של התראות, שימועים והטלת עיצומים כספיים בשנים 2019-2020.

יש לציין כי חלק גדול מה"ניקוד" השלילי של לווייתן נובע מאי ציות לדין הסביבתי, וכי המדד של מערכת ההולכה מידרדר בשלוש השנים האחרונות. עוד יצוין, כי זיהום האור החמור מאסדת לווייתן² טרם טופל, למרות פניות שונות של החברה להגנת הטבע וטיפול של המשרד להגנת הסביבה בנושא.

מכאן עולה כי הנושא הסביבתי אינו עומד בראש מעייניהן של חברות אלה, בניגוד להצהרותיהן בהקשר לפרוייקט "שביל הים". אם חברות אלה היו מעוניינות באחריות חברתית וסביבתית, יואילו לדאוג לכך שהמתקן עליו הן אחראיות לא יזהם את לנו את האוויר והים, ולא יפגע בציבור והחברה בצורה כל כך משמעותית.

חמור מכך: גם אם חברות אלה היו מקפידות על עמידה בסטנדרט סביבתי וחברתי גבוה, עדיין, גז המתאן אותו משווקות הוא גורם מרכזי לשינוי האקלים. למותר לציין, שאחד האזורים המתחממים בקצב הגבוה ביותר הוא מזרח הים התיכון, שכבר כיום סובל אקולוגית משינוי האקלים, כפי שמוכיחים בין השאר מחקרים מצוינים בהובלת חוקרי אוניברסיטת חיפה. כלומר – חברות שברון ורציו מייצרות מוצר שמהווה את אחד המחוללים העיקריים של הסיכון המרכזי לקיימות כדור הארץ.

כאמור, החברות מעוניינות למקסם רווחים וכחלק מכך גם להצטייר כחברות התורמות לחברה ולסביבה. אין לנו אלא להציג את התרמית שבהצגת שווא זו. אולם, אל לה לאוניברסיטת חיפה לקחת חלק בהצגת שווא זו.

אנו קוראים להנהלת האוניברסיטה לחזור בה משיתוף פעולה זה, המהווה התיירקקות (Green wash) שעצם קיומו מבטא את ההיפך הגמור ממה שאוניברסיטת חיפה דוגלת בו בחזונה- קיימות סביבתית וחברתית, שמירה על משאבי הים ותרומה לקהילה.

לעמדתנו, המקור התקציבי הראוי למיזמי מחקר וקיימות בסביבה החופית והימית, מעבר לתקציבי מדינה ופילנטרופיה, הוא הפניית משאבי "קרן העושר" של מיסוי רווחי הגז, באמצעות הקצאה מסודרת של הקרן למטרות מחקר ראיות, בהובלת גורמי הממשלה ובפיקוח הכנסת. נשמח לעמוד לצד האוניברסיטה בפניותיה לקבל מימון זה.

בברכה,

דן אלון, מנכ"ל החברה להגנת הטבע | אלעד הוכמן, מנכ"ל מגמה ירוקה | מור גלבוע, מנכ"ל צ'לול | ד"ר יונתן אייקנבאום, מנכ"ל גרינפיס ישראל | יוני ספיר, מנכ"ל שומרי הבית | חגית גפן, מנכ"לית הרשת הירוקה
רווית שטוסל, מנהלת מנקים את מפרץ חיפה

העתקים:

חברי הוועד המנהל של אוניברסיטת חיפה

² <https://www.ynet.co.il/environment-science/article/syin9vl65>